

VERENIGINGSVERSLAGEN EN MEDEDELINGEN

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MOND- EN TAND-HYGIËNE 'HET IVOREN KRUIS'

Jaarverslag 1973

Niet zonder voldoening maakt het Jaarverslag 1973 van *Het Ivoren Kruis* melding van het feit dat (uiterlijk in 1975) een aantal beperkende maatregelen van kracht zullen zijn met betrekking tot de kleverige snoep-STER-reclame. Wel wordt betreurd dat men onder de snoepreclame-beperkingen niet zonder meer ook de 'frisdranken' heeft laten vallen. De toenemende consumptie van allerlei limonades vormt immers een weinig minder gevaar voor het kindergebit.

Het winstpunt wat betreft de STER-reclame wordt echter bijna geheel teniet gedaan door de stopzetting van de drinkwaterfluoridering. Terecht wordt de vraag gesteld wie straks aan de opgroeiende generatie duidelijk zal kunnen maken, waarom een zo effectieve en zo veilige gezondheidsmaatregel niet doorging.

Ledenbestand

Per 31 december 1973 telde de vereniging 2713 leden, onder wie 2306 tandartsen, hetgeen een toename betekent van 203 (allen tandartsen) vergeleken met 31 december 1972. Behalve het genoemde aantal tandartsen telt 'Het Ivoren Kruis' ook alle regionale en plaatselijke schooltandverzorgingsdiensten onder zijn leden alsook een 50-tal ziekenfondsen en kruisverenigingen.

Voorlichtingsactiviteiten

In het jaar 1973 werden bijna een miljoen folders en dergelijke verspreid, maar daarnaast kwam ook steeds meer het accent te liggen op het geven van adviezen ten aanzien van een zo doeltreffend mogelijke aanpak van het voorlichtingswerk.

In het kader van het voorlichtingsproject mondhygiënisten, waarvoor het Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne een aparte subsidie verleent, wordt naast beïnvloeding en stimulering van de mondhygiënisten met nieuwe ideeën en initiatieven, culminerend in een speciale mondhygiënistendag, ook gewerkt aan hiervoor geëigend voorlichtingsmateriaal met als doelgroepen het onderwijs, de kleutertandverzorging alsook de deelnemers aan de door de Sectie Tandarts Medewerkers Ziekenfondsen (TMZ) van de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde in samenwerking met de universiteiten georganiseerde preventiedagen.

Tentoonstellingen werden weer in verschillende plaatsen gehouden, waarbij speciale vermelding verdienen de acties vanuit de Schooltandverzorging Midden-Overijssel in Nijverdal en Hardenberg, de 'Open dag' bij de Vrije Universiteit te Amsterdam, de 'Tafeldemonstraties' van de Nederlandse Vereniging van Tandartsen en 'Medica '73'.

Verslag 64e Jaarvergadering d.d. 17 mei 1974

Tijdens de 64e jaarlijkse Algemene Ledenvergadering van 'Het

Ivoren Kruis' op vrijdag 17 mei 1974 te Ede, werden de volgende voordrachten gehouden.

1. J. de Vries (secretaris van de Nederlandse Unie van Ziekenfondsen): 'Enkele gedachten ten aanzien van de financiering van de gezondheidsvoorlichting.'
2. M. A. J. Eijkman (wetenschappelijk hoofdmedewerker van de afdeling Preventieve en Sociale Tandheelkunde van de Vrije Universiteit te Amsterdam): 'Over en weer' (enkele achtergronden van het geven van de voorlichtingsboodschap). De inhoud van deze voordracht zal in een der volgende afleveringen van dit tijdschrift worden gepubliceerd.
3. J. J. Carpay (vice-voorzitter van de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde): 'Tandheelkundige preventie in de huispraktijk.'
4. J. C. Meijer (project-coördinator van de Stichting Goed Gebit Amsterdam): 'De rol van de massamedia bij de voorlichting.'

De als gewoonlijk druk bezochte vergadering werd besloten met een discussie over de gehouden voordrachten.

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MONDHEELKUNDE EN CHIRURGISCHE PROTHETIEK

Verslag wetenschappelijke vergadering d.d. 16 februari 1974

Op 16 februari 1974 vond te Amsterdam – onder voorzitterschap van Dr. J. Hovinga – een gecombineerde wetenschappelijke vergadering plaats van de Nederlandse Vereniging voor Parodontologie en de Nederlandse Vereniging voor Mondheelkunde en Chirurgische Prothetiek.

Van de gehouden voordrachten volgen hieronder de samenvattingen.

1. Dr. J. I. J. F. Vermeeren (afdeling Kaakchirurgie K.U. Nijmegen): 'Over de pathogenese van hormonaal gestimuleerde parodontopathieën.'

Samenvatting:

Over de pathogenese van de ontstekingsverschijnselen die aan het parodontium kunnen voorkomen gedurende de puberteit, menses, zwangerschap, climacterium en bij ovariële dysfuncties wordt in de literatuur veel gesuggereerd, maar weinig is aangetoond.

Geslachtshormonen zouden een belangrijke rol spelen maar het oorzakelijke verband tussen enerzijds het moment waarop de parodontopathieën optreden en anderzijds de concentraties van de geslachtshormonen of de veranderingen hiervan, blijft onduidelijk. Door de wijzigingen in de concentraties van oestrogene hormonen en progesteron gedurende de puberteit, menstruele cyclus, zwangerschap en climacterium nader te bestuderen en onderling te vergelijken is naar een gemeenschappelijke component gezocht. Mogelijk is niet zo zeer de hoogte van de concentraties belangrijk maar juist verandering van de concentraties. Derhalve moet ook aandacht worden besteed aan het parodontium van vrouwen die orale, hormonale contraceptiva gebruiken. D.m.v. experimenteel onderzoek kon een grotere DNA-synthese-activiteit worden aangetoond in het stratum basale van het epitheel van de sulcus gingivalis onder invloed van ovulatie-remmende middelen.

2. Prof. Dr. J. J. Pindborg (afdeling Pathologie van de mondholte, Kopenhagen): 'Vesiculo-bullous lesions of the oral mucosa.'

Samenvatting:

The herpetic gingivo-stomatitis was discussed as an example of a virusinduced vesicular disease. The dermatologic disorders pemphigus, pemphigoid, and dermatitis herpetiformis were presented in the light of newer findings on their immunologic background. Finally, the epidermolysis bullosa hereditaria was discussed. For all the conditions mentioned special emphasis was placed upon gingival manifestations.

3. Dr. J. Hovinga, tandarts-kaakchirurg en Mej. M. J. E. Gaillard, mondhygiëniste (St.-Elisabeth's Gasthuis, Haarlem): 'De mondhygiëniste in het ziekenhuis.'

Samenvatting:

De nadruk werd gelegd op het belang van een goede mondhygiëne. Uit de literatuur blijkt duidelijk dat deze bij vele mensen te wensen overlaait. Bij een verslechtering van het mondhygiënische regiem blijft meer plaque op de tanden achter hetgeen leidt tot gingivitis en na langere tijd tot ontsteking van het parodontium en alveolair bot. Indien adequate mondhygiëne wordt toegepast zijn de beginnende ontstekingsverschijnselen te genezen.

Daarom is juist voor de ziekenhuispatiënt die niet zelf in staat is tot poetsen etc. een mondhygiëniste van essentieel belang. Verder werden patiënten besproken die een hemodialyse ondergaan vanwege chronische of acute nierinsufficiëntie. In het laatste geval kan een stomatitis uraemica ontstaan. Tevens kwamen aan de orde diverse mondslijmvliesafwijkingen, patiënten met kaakfracturen, verder osteotomieën, preprothetische operaties en andere ingrepen in het gebied van de kaken.

Uit een groep van 254 patiënten die in 1973 naar de afdeling werden verwezen in verband met parodontopathieën kon worden geconcludeerd dat 68% met mondhygiënische maatregelen is te genezen. De tamponkuur met H₂O₂ bij patiënten met gingivitis ulcerosa is simpel en zeer effectief.

Tenslotte werd vermeld de instructie aan de verpleegkundigen in het algemene ziekenhuis; ook in dit opzicht heeft de mondhygiëniste een belangrijke taak.

4. P. Bok, tandarts-kaakchirurg (Alkmaar): 'Behandeling van parodontopathieën met Cavitron en Peripac.'

Samenvatting:

Aan de hand van diapositieven werd ingegaan op een systeem van behandeling van patiënten lijdende aan een parodontopathie. Na voorbehandeling en motivatie van de patiënt met behulp van en in samenwerking met de mondhygiëniste, werkzaam in het ziekenhuis op de afdeling Mondheelkunde, werd ingegaan op de gingivectomie met gebruik van Cavitron voor het verwijderen van tandsteen durante operationem en het gebruik van Peripac als wondverband.

5. L. F. E. Michels, tandarts-kaakchirurg (Eindhoven): 'Gingivectomie met de elektrotroom en Histacryl.'

Samenvatting:

Met een paradox kan de gingivectomie worden opgevat als preventie achteraf. Zowel de patiënt met parodontale ontstekingen, die hem zijn tekort aan denticure doet voelen, als de drager van een symptomloze gingivahypertrofie verwachten daarvoor een niet al te bezwaarlijke behandeling met een redelijke toekomstverwachting. Vooral hierom werd de combinatie van excisie met de elektrotroom, gevolgd door afdekking van het wondvlak met Histacryl beproefd.

De resultaten van beide technieken zijn door diverse auteurs histologisch en bacteriologisch onderzocht. Voordelen in eigen onderzoek bleken de onmiddellijke haemostasis, die zorgvuldige verwijdering van subgingivaal tandsteen mogelijk maakt en de zeer vereenvoudigde afdekking van de wond. Postoperatief werd weinig pijn ervaren. De wondgenezing was niet vertraagd.

Wel bleken de resultaten afhankelijk van de ervaring met de elektrotroom. Gelijkmatige snijnsnelheid met niet meer dan voldoende vermogen is vereist. Het Histacryl moet zo dun mogelijk uitvloeien.

6. Prof. Dr. R. Mutschelknauss (afdeling Parodontologie, Stuttgart): 'Over de indicatie van de verbreiding van de vaste gingiva, met en zonder gingivatransplantaten bij parodontopathieën.'

Samenvatting:

Voor het in stand houden van de gezondheid van het parodontium is een voldoende breedte van de gingiva noodzakelijk. Volgens gegevens uit de literatuur dient deze breedte ten minste 2 mm te bedragen. Methoden om de vaste gingiva te verbreden zijn: frenectomie, naar apicaal verschoven mucosalappen en vestibulumplastiek zonder of met behulp van een vrij mucosatransplantaat. Na verbreding van de vaste gingiva wordt de mobiliteit van de tanden minder.

Over een periode van 8 jaar zijn diverse methoden geprobeerd en met elkaar vergeleken. Gebleken is dat het bij het verkrijgen van vaste gingiva door middel van de apicaalwaarts verschoven mucosalap geen verschil maakt indien een full- of een splitflap werd gemaakt. Aangezien de fullflap gemakkelijker is, wordt hieraan de voorkeur gegeven.

Bij de vestibulumplastiek zonder mucosatransplantaat gaat 50 tot 70% van de aanvankelijk bereikte diepte weer verloren na 2 à 3 maanden. Daarna is een stabiele situatie ontstaan. In die gevallen waarin met deze methode uiteindelijk te weinig vaste gingiva zou worden verkregen, is een vrij mucosatransplantaat geïndiceerd. Dit wordt aangebracht tegen het periost van de processus alveolaris op de bodem van de nieuw verkregen omslagplooi. Ook dan kan nog na enige maanden een zeker verlies aan diepte van de omslagplooi optreden. Dit is echter opvallend minder dan wanneer geen mucosatransplantaat wordt gebruikt. De breedte van het transplantaat speelt geen rol.

Verder werd nog vastgesteld dat het gebruik van gelyofiliseerde dura geen zin heeft. Ook hechtingen om de mucosa bij een vestibulumplastiek op zijn plaats te houden spelen nauwelijks een rol. Het wondverband is hierbij essentieel.

7. Prof. Dr. J. J. Pindborg (afdeling Pathologie van de mondholte, Kopenhagen): 'Precancerous lesions of the oral mucosa.'

Samenvatting:

The paper comprised a presentation of leukoplakia, erythroplakia, and submucous fibrosis. The prevalence of leukoplakia was elucidated from a global point of view together with a description of

its clinical features. The relationship between clinical and histologic changes was stressed, particularly when it comes to the precancerous potential of leukoplakia. The role of tobacco usage was discussed.

Dr. R. F. van Hoof, Secretaris,
Bethel Ziekenhuis, Delft.

B I N N E N L A N D

PROMOTIES

Mevrouw H. L. Verwoerd-Verhoef

Op donderdag 2 mei 1974 promoveerde Mevrouw H. L. Verwoerd-Verhoef (Badhoevedorp) tot doctor in de geneeskunde aan de Universiteit van Amsterdam, op een proefschrift getiteld: 'Schedelgroei onder invloed van aangezichtsspleten' (een experimenteel onderzoek bij het konijn).

Promotor was Prof. Dr. J. van Limborgh.

Mevrouw Verwoerd-Verhoef is thans - na van 1966 tot 1973 als wetenschappelijk medewerkster werkzaam te zijn geweest op het Anatomisch Embryologisch Laboratorium van de Universiteit van Amsterdam - als stafarts verbonden aan de afdeling Mondheelkunde van het Wilhelmina Gasthuis te Amsterdam.

R. C. de Laat

Op vrijdag 6 september 1974 promoveerde collega R. C. de Laat (Amstelveen) tot doctor in de geneeskunde aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, op een proefschrift getiteld: 'Orthodontics and the facial profile'.

Promotor was Dr. J. C. Bodegom; co-referent: Dr. J. Dorenbos.

A. E. Bosman

Op donderdag 19 september 1974 promoveerde collega A. E. Bosman (Utrecht) tot doctor in de geneeskunde aan de rijksuniversiteit te Utrecht, op een proefschrift getiteld: 'Hinge axis determination of the mandible'.

Promotor was Prof. G. E. Flögel.

KLINISCHE AVOND VOOR TANDARTSEN TE NIJMEGEN

Aankondiging programma 3 oktober 1974

Op donderdag 3 oktober a.s. zal een klinische avond worden gehouden in de collegezaal van het Gebouw voor klinische tandheelkunde, Philips van Leydenlaan 25, Heyendaal te Nijmegen.

Aanvang 20.00 uur precies.

Programma:

Mevr. Dr. B. Prah-Andersen: De open beet - orthodontische aspecten.

Prof. C. A. Merckx: De open beet - mondheekundige aspecten.

Dr. A. C. M. van de Poel: Waarom long-cone techniek?

Data volgende klinische avonden: 12 december 1974, 6 februari, 3 april en 5 juni 1975.

J. H. VAN DER STERR †

In juli jl. overleed collega J. H. van der Sterr, praktizerend tandarts te Amsterdam. Behalve op zijn patiënten, richtte zich zijn professionele belangstelling in het bijzonder op de afdeling Amsterdam van de Maatschappij en het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap, waarvan hij van 1964-1968 voorzitter was.

NEDERLANDS INSTITUUT VOOR PRAEVENTIEVE GE-NEESKUNDE TNO

Cursus 'Medische Statistiek'

Het Nederlands Instituut voor Praeventieve Geneeskunde TNO te Leiden stelt zich voor van eind september van dit jaar t/m mei van het volgend jaar, bij voldoende belangstelling, wederom een cursus 'Medische Statistiek' te organiseren in samenwerking met de Medisch-Biologische Sectie van de Vereniging voor Statistiek.

De cursus is bestemd voor artsen en andere werkers op medisch-biologisch en aanverwant gebied, die zich op de hoogte willen stellen van de gedachtegang van de statistiek en de betekenis van de moderne statistische methoden voor het beschrijven en analyseren van waarnemingsuitkomsten.

Voor het volgen van de cursus is geen statistische kennis of ervaring vereist. De noodzakelijke kennis van wiskunde beperkt zich tot enkele onderwerpen uit de algebra, die gedurende de cursus in het kort worden behandeld.

De cursus zal wekelijks worden gehouden, en wel in principe op dinsdagavond van 19.30 uur tot 21.30 uur in het Nederlands Instituut voor Praeventieve Geneeskunde TNO, Wassenaarseweg 56, Leiden. De eerste cursusavond zal zijn op dinsdag 24 september a.s. Het cursusgeld bedraagt f 300,—.

Inschrijfformulieren en verdere inlichtingen worden verstrekt door: Afdeling Onderwijs, Nederlands Instituut voor Praeventieve Geneeskunde TNO, Wassenaarseweg 56, Leiden; tel. 01710-50940 'm 50944.

Hoewel de cursus bij het verschijnen van dit Tijdschrift reeds zal zijn begonnen, is het niettemin mogelijk alsnog deel te nemen, mits de aanmelding (lieft telefonisch) onverwijld geschiedt.